

3. ענף ביטוח אמהות

ל"י	ל"י	גמלה - הוצאה מענקי לידה ציוד לנולד אשפוה היולדת
2,055,000.-	1,128,630.- 926,370.-	
751,091.054 316,023.139		דמי לידה הוצאות מינהלה קרן ביטוח אמהות
172,000.-	26,000.- 146,000.-	למענקי לידה לדמי לידה
1,080,819.919		עתודה
<u>4,374,934.112</u>		ס"ה הוצאה
		גבייה - הכנסה גבייה היטלים
4,362,206.387	4,361,879.932 326.455	
12,727.725	18,892.293 -6,164.568	ריבית: לקבל ששולמה
<u>4,374,934.112</u>		ס"ה הכנסה

א. משרד הפיתוח

א. פעולות הביקורת

הביקורת עסקה, בשנה הנסקרת, בשני תפקידי העיקריים של משרד הפיתוח והם:

- (1) פיתוחו החקלאי והכלכלי של הנגב על ידי אגף הנגב והערבה במשרד הפיתוח;
- (2) הפיקוח על החברות הממשלתיות העוסקות בגילוי אוצרות הטבע וניצולם.

ב. ליקויים שלא תוקנו ופגיעות

משרד הפיתוח - אגף הנגב והערבה

להלן עלינו להביא כמה ליקויים ופגיעות, שנקבעו בפעולות פיתוח הנגב והערבה.

מאז הקמת ועדת הנגב - בשנת 1949 - היה פיתוח הנגב נתון בידי גופים שונים: בידי ועדת הנגב במשרד ראש הממשלה - עד אוקטובר 1951; בידי מינהל הפיתוח במסגרת משרד החקלאות - עד אוגוסט 1952; לאחר מכן הועבר מינהל הפיתוח למשרד האוצר, ופעל במסגרתו עד הקמת משרד הפיתוח ביוני 1953; מכאן ואילך תפקיד פיתוח הנגב הוא בידי משרד הפיתוח. העובדה,

שהטיפול בפיתוח הנגב עבר פעמים מספר מיד ליד, הכבידה לא במעט על ביצוע התפקידים, הקשים כשלעצמם, במיוחד נוכח התנאים השוררים בנגב.

(1) סלילת הכביש המרכזי לאילת

בשנה הנסקרת הקיפה הביקורת את סלילת הכביש המרכזי לאילת. בכביש זה, שבסלילתו הוחל בשנת 1952, הופסקה העבודה באפריל 1954, לאחר שחובר עם כביש הערבה, שכבר היה קיים, ליד באר מנוחה; ונסללו כ-125 ק"מ מתוך 220 ק"מ של כביש זה. על סלילת הכביש הוחלט בראשית 1951, כאשר הוסכם בין משרד הבטחון, חיל ההנדסה ומשרד העבודה על ביצוע עבודה זו. הוחלט, שהעבודה תמומן על ידי ועדת הנגב, תבוצע על ידי חיל ההנדסה והפיקוח הטכני עליה יהיה בידי מע"צ. חלוקה מפורטת של התפקידים בין שלושת הגופים האלה לא נעשתה.

הביקורת העלתה:

(א) לא נעשתה עבודת הכנה מספקת לסלילתו של הכביש: לא הוכנה תכנית כוללת של הכביש, ולא היה אומדן כולל, שלפיו אפשר היה לחלק את סכומי ההקצבות לכל אחת משנות הביצוע.
(ב) לא היה שיתוף פעולה בין שלושת הגורמים, וחיל ההנדסה עבד כקבלן מבצע בלא הדרכה וכמעט בלא פיקוח טכני מצד מע"צ.

(ג) לשם חסכון בהוצאות השתמשו לסלילת הכביש בחומר מקומי. הואיל ולא היה עדיין נסיון מספיק בעבודה בחומר זה, ח"ב השימוש בו עריכת בדיקות טכניות שוטפות, כדי להבטיח לכביש את היציבות הדרושה; אולם אף אחד משלושת הגורמים לא דאג לעריכת בדיקות כאלו, וכתוצאה מזה הראה הכביש סימני התפוררות בחלקיו השונים זמן קצר בלבד לאחר סלילתו. לשם שמירה על מצבו התקין יש אפוא צורך בעבודות החזקה נרחבות.
את התפתחות ההקצבות וההוצאות מראה הטבלה הבאה:

ההוצאה ל"י	ההקצבה ל"י	השנה
—	40,000	1950/51
—	110,777	1951/52
887,374	500,000	1952/53
1,994,606	1,275,000	1953/54
488,585	300,000	1954/55
<u>3,370,565</u>	<u>2,225,777</u>	ס"ה

(2) קווי מים

אספקת מים סדירה היא תנאי מוקדם לפיתוחו החקלאי והתעשייתי של הנגב הדרומי. למטרה זו הוקצבו הסכומים הבאים מתקציבי הפיתוח.

ההקצבה ל"י	השנה
71,958	1949/50
172,536	1950/51
401,702	1951/52
981,900	1952/53
1,321,039	1953/54
940,000	1954/55
<u>3,889,135</u>	ס"ה

שני המפעלים העיקריים שנבנו מכספים אלו הם : מפעל כורנוב, שנועד לספק מים למחצבים, למכתשים, לפוספטים וליישובי הגב המרכזי; ומפעל הערבה, המוביל את מי עין-רדיאן לבאר-אורה, לאילת ולאזור המכרות שבסביבתן.

הקמת מפעלים אלה, הפעלתם והחזקתם נמסרה לחברת "מקורות" המבצעת את התפקידים על חשבון הממשלה בתוספת דמי-ניהול.

הביקורת העלתה :

לא נערכו הסכמים בכתב עם החברה ; לא נערכו תכניות מפורטות על היקף המפעלים וצורתם, ולא נקבעו ההסדרים הכספיים, כגון שיעור דמי הניהול, שיעור דמי המים, שייגבו מן הצרכנים, וצורות הגבייה של דמי המים בתקופת ההחזקה.

בזמן הקמת המפעלים לא הייתה עקיבה אחר ביצוע העבודות, ואחרי הקמת המפעלים לא היה פיקוח על החזקתם.

החשבונות, שהוגשו על ידי החברה המבצעת, לא נבדקו, והחברה לא נדרשה להגיש אסמכתאות על ההוצאות הממשיות, שהיו לה בביצוע העבודות. נוסף על כך חייבה החברה את משרד הפיתוח בדמי ניהול בשיעור של 12.5% מן ההוצאות הכוללות ששולמו ושעודם משלמים, אף על פי שהדיונים על השיעור המתאים של דמי הניהול עדיין לא נסתיימו.

(3) בנייה באילת

למטרות בנייה של שיכונים ומבנים ציבוריים בעיר אילת הוקצבו, החל משנת 1949, למעלה מ-900 אלף לירות. עיקר הכספים למטרה זו הוקצבו מתקציב הפיתוח של שלוש השנים האחרונות:

השנה	מבנים ציבוריים ל"י	שיכונים ל"י
1952/53	22,500	142,130
1953/54	38,500	179,000
1954/55	40,000	395,609
	ס"ה 101,000	716,739

העבודות הוצאו לפועל ברובן על ידי קבלנים. עד חודש מארס 1954 נמסרו העבודות לקבלנים במישרין על ידי אגף הגב והערבה, ונציגו של אגף זה באילת נקבע כאחראי לפיקוח על הביצוע. מחודש מארס 1954 נמסרו העבודות גם באמצעות חברת מהנדסים תל אביבית, ששימשה כמתכנת ומפקחת.

הביקורת העלתה את הליקויים הבאים במסירת עבודות ובפיקוח עליהן וכן בטיפול הכספי והאדמיניסטרטיבי.

(א) מסירת עבודות

העבודות נמסרו, בדרך כלל, בלא מכרו. בחלק מהמקרים נקבעו המחירים והתנאים למסירת העבודה תוך משא ומתן עם קבלן אחד בלבד ; במקרים אחדים נוהל משא ומתן עם שני קבלנים. בתיקי משרד הפיתוח אין רישומים על פרטי המשא ומתן, ואין הנמקה למסירת העבודה לקבלן זה ולא לאחר.

ייתכן, שבתנאים הקיימים באילת לא הייתה אפשרות למסור את העבודות באמצעות מכרו ; אולם דווקא מסיבה זו היה צורך לנהל רישום מפורט על המורמ כדי להבטיח, שאמנם נוצלו כל האפשרויות להשיג את התנאים הטובים ביותר בנסיבות הקיימות.

(א) החיים

החיים נחתמו רק על חלק מעבודות הבנייה. חיים אלו לא נערכו במתכונת החיים הסטנדרטיים השונים, המקובלים לגבי מסירת עבודות בנייה במדינה, וכמה תנאים חשובים לא פורטו בהם במידה מספקת, בעיקר בקשר לטעויות הנוגעים לחישובי תוספת היוקר המגיעה לקבלנים במקרה של שינויים במדד יוקר המחיה.

(ב) פיקוח

על נציג אנף הנגב והערבה באילת הוטל, כאמור לעיל, הפיקוח על ביצוע העבודות. בתיקי משרד הפיתוח אין דיווחות של הנציג על התקדמות העבודות, ונכונות החשבונות, שהוגשו על ידי הקבלנים, לא אושרה על ידי הנציג.

(ג) גיהול החשבונות

חשבונות העבודות, שהתנהלו מאז הקמת משרד הפיתוח במחלקת החשבונות של המשרד, נוהלו בצורה שלא איפשרה לקבוע, לאיזו עבודה מתחס כל תשלום ותשלום שנעשה לקבלנים. המשרד הסתמך אפוא, בתשלומיו לקבלנים על סיכומי החשבונות, כפי שהוגשו על ידיהם. גם הצורה של החזקת המסמכים ותיוקם הייתה לקויה עד מאוד, והכבידה על פיקוח יעיל ועקבי על ביצוע העבודות ועל החשבונות.

(ד) בניית מוז'ה לספינות באילת

מכספי תקציב הפיתוח לשנת 1954/55 הוקצבו 30,000 ליי לבניית מוז'ה בקצה שובר הגלים באילת.

ביצוע עבודה זו נמסר ביום 8.9.54 למהנדס תל אביבי בתנאי רגי' ; בעד הגיהול והפיקוח הובטח לו תשלום בשיעור של 12.5% מן ההוצאות הישירות של העבודה. העבודה נמסרה על סמך מכתב, בו לא פורטו תנאי העבודה במידה הדרושה וההוצאות הישירות לא הוגדרו. הוסכם, שהפיקוח על ביצוע העבודה יהיה בידי נציג משרד הפיתוח באילת.

הביקורת העלתה :

א. במקום 30,000 ליי שהוקצבו שולמו, עד נובמבר 1955, למעלה מ-70,000 ליי.

ב. נציג משרד הפיתוח באילת לא קיים פיקוח על העבודה, לא בדק ולא אישר את החשבונות לפני תשלומם.

ג. המסמכים שצורפו לחשבונות עם הגשתם היו לקויים. בין ההוצאות הישירות נכללו גם הוצאות אשיל של הקבלן.

בעקבות הביקורת החליט שר הפיתוח, בחודש נובמבר 1955, להקים ועדה, שתחקור את נסיבות מסירתה וביצועה של עבודה זו.

(ה) שימוש בסחורות שהובאו לאילת

הטיפול בסחורות, שהגיעו לאילת בדרך הים בשנים 1951-1954 ושועדו לשימוש משרד הפיתוח והגופים האחרים הפועלים בנגב הדרומי, היה לקוי : הסחורות שהועברו למחסנים לא נבדקו, ותנאי ההחסנה במחסנים אלה היו לקויים וגרמו לקלקול חלק מן הסחורות. גם רישום המלאי ותוענתו התנהל בצורה לקויה, ולכן אין בידי האחראים למחסנים באילת נתונים מספיקים על הכמויות שהגיעו, על הסחורות שהוצאו למטרות השונות וכן על המלאי שצריך היה להיות במחסנים.

הביקורת העלתה, שמשרד הפיתוח נקט בדרכים הבאות לשם טיפול בהפרשים הגדולים בין המלאי בעין לבין ערכו הכספי של המלאי הרשום בספרים: חלק מן ההפרשים כוסה על ידי זקיפתו לסעיפי תקציב שונים וחלקו כוסה על ידי מכירת הסחורות שנשארו במחירים המתבססים על שער המטבע הנוכחי.

(6) גידול סמר באילת

במסגרת פיתוח החקלאי של הנגב הוקצב סך של 35,000 ל"י מתקציב הפיתוח לשנת 1954/55 לגידול סמר (יונקוס) באילת ולניסויים איקולוגיים. הקצבה זו ניתנה כדי לעמוד על האפ"שרות של גידול הסמר תוך ניצול מי המעיינות המלוחים הסמוכים לאילת. משרד הפיתוח ניגש לשתילה בקנה מידה גדול, על שטח של 50 דונם בקירוב. הונחו צינורות באורך של כ-2 ק"מ בלא לערוך תחילה נסיונות על שטחים מצומצמים ובאמצעי השקאה פשוטים חולים. הוקם גם מכון מים מיוחד (שהתכוונו להשתמש בו גם למטרות אחרות). ההחלטה לערוך את הניסוי בהיקף זה נתקבלה במשותף עם משרד החקלאות; האחריות להחלטה זו חלה אפוא בחלק ניכר על משרד החקלאות. בביקוח על ביצוע העבודה לא השתתף משרד החקלאות אלא במידה זעומה בלבד. מכון המים לא הוקם בעתו, המומחים החקלאיים לא היו במקום המעשה, האדמה לא נשטפה כראוי, והשתילים – שלא הושקו במועדם – לא נקלטו כלל.

הנסיון נכשל. חלק ניכר מן הצינורות נגב, ומכון המים עומד ללא שימוש וללא שמירה. הנסיון עלה כ-100,000 ל"י, ששולמו מסעיפים שונים של תקציב הפיתוח של משרד הפיתוח, כגון "קווי מים", "מצפות חקלאיות" ו"ניסויים איקולוגיים".

(7) הקצבה לפיתוח חבל סדום

במאוס 1954 העביר משרד הפיתוח סכום של 20,000 ל"י מסעיף "מצפות חקלאיות" לחברה מסוימת, שבשיתוף עמה נתכונן משרד הפיתוח להקים חברה לפיתוח חבל סדום. הביקורת העלתה, שהחברה לפיתוח חבל סדום עדיין לא הוקמה ושהכסף נשאר בידי החברה הגדונה, בלא שנערך אתה חוזה ובלא שנקבעו תנאים לשימוש בכסף או להחזרתו.

(8) שמירה על מסגרת התקציב

הביקורת העלתה, שמשרד הפיתוח לא שמר על מסגרת תקציבו והשתמש במקרים רבים בכספים, שזעזדו למטרה מסוימת, לביצוע מטרות אחרות.

לדוגמה נציין מספר מקרים מהשנים 1953/54 ו-1954/55:

1. סכום של 20,000 ל"י, שזעזד לפיתוח חבל סדום, נוקף לסעיף "מצפות חקלאיות";
2. סכום של 17,000 ל"י, שהוצא למפעל גידול הסמר (יונקוס), נוקף לסעיף "קווי מים";
3. סכום של 22,417 ל"י, שהוצא על בנייה באילת, נוקף לסעיף "מצפות חקלאיות";
4. סכום של 18,000 ל"י, שהוצא להכנת תווי הכביש המרכזי, נוקף ל"מצפות חקלאיות".

ג. ממצאי ביקורת שונים

הפיקוח של משרד הפיתוח על חברות הפיתוח

על משרד הפיתוח מוטל – בין השאר – לקדם את ניצול המחצבים והמכרות, בעיקר בשטחי הפיתוח בנגב, לפקח על ניצול זה וכמו כן לטפל בבעיות הנפט והחשמל במדינה. הפעולות בשטח תפוקת הנפט ומצאות עדיין בשלב התחלתי. פעולות הממשלה בשטח החשמל, בקנה מידה נרחב יותר, החלו למעשה בשנת הכספים 1955/56. לכן נתרכזה עד עכשיו

(*) חומר גלם, המשמש בעיקר לתעשיית נייר.

הביקורת של משרד מבקר המדינה בתחום משרד הפיתוח בעיקר על פעולות החברות הממשלתיות המפתחות את המחצבים והמכרות: חברת מחצביישראל, חברת פוספטים בנגב בע"מ, חברת חרסית וחול וך בנגב בע"מ, מפעלי ים המלח בע"מ, חברת דשנים וחומרים כימיים בע"מ המעבדת בן השאר את החומרים המופקים מהמחצבים, ומפעלי תובלה בע"מ המספקת אמצעי תובלה לחברות המפיקות.

1. בעיית פיתוח המחצבים בארץ, ובעיקר בשטחי הנגב, אינה חדשה. עוד בימי המנדט הוחל בחקירת שטחים אלו. בתנאים, שהיו קיימים אז, נערכו חקירות בקנה מידה מצומצם בלבד. עם הקמת המדינה ניתנה אפשרות לפתח את הפעולה בקנה מידה ממלכתי.

אחרי חקירות מוקדמות, שנערכו על ידי שלטונות המדינה בשנים 1949-1951, הקימה הממשלה לפי החלטתה מחדש מארס 1951 חברה ממשלתית לחקירת אוצרות הטבע וניצולם - חברת מחצבי ישראל. עיקר תפקידי החברה הם לחקור את אוצרות הטבע, ובמידה שהמחקרים יוכיחו אפשרות ניצול מעשי של המחצבים, עליה לדאוג להפעלת ניצולם. בניצול עצמו אינה מטפלת החברה במישרין אלא מקימה חברות מיוחדות למטרה זו; כך הוקמה בשנת 1952 חברת פוספטים בנגב וחברת חרסית וחול וך.

בשנת 1951 נכנסה הממשלה כשותפה לחברת דשנים וחומרים כימיים בע"מ, המעבדת בין השאר את המחצבים המופקים על ידי חברת הפוספטים. כמו כן הקימה הממשלה בשנת 1952 חברה ממשלתית בשם מפעלי ים המלח, שרכשה מחברת האשלג לא"י את מפעלה ומתקניה בסדום. כדי לספק ולרכז תובלה שיטתית - ובתנאים נוחים - למפעלים אלו השתתפה הממשלה בהקמת החברה מפעלי תובלה בע"מ.

פרטים על חברות ממשלתיות אלה כולל הפרק על "איגודים" (ראה בחלק זה של הד"ח פרק שישי). החברות מקבלות הקצבות מכספי תקציב הפיתוח. בחלקן נועדו ההקצבות מלכתחילה לשמש השקעות ישירות של הממשלה בחברות, ותמורתן מקבלת הממשלה מניות של החברות; ובחלקן הן ניתנות לחברות לצורכי מימון פעולות, בלא שהוחלט עדיין על תנאי מתן הכספים.

2. מבקר המדינה דן בבעיית פיקוח הממשלה על החברות הממשלתיות בדו-חותיו הקודמים (ראה ד"ח מס' 4, עמ' 139, וד"ח מס' 5, עמ' 191), ועמד בהם במיוחד על הצורך, שבכל המקרים יהא קיים פיקוח כפול על חברות אלו: פיקוח כללי-כספי ופיקוח מקצועי-ענייני.

הפיקוח הכללי-כספי מוטל על משרד האוצר; הוא האחראי לפיקוח זה, וחייב בין השאר לדאוג לא רק לכך, שהממשלה תקבל לידיה את תעודות המניות ואת שטרי תעודות החוב, אלא גם לכך, שייחתמו החוזים המתאימים המבטיחים את זכויות המדינה לגבי ההלוואות השונות הניתנות לחברות לביצוע פעולותיהן.

הפיקוח המקצועי-ענייני מוטל על המשרדים הממשלתיים, שבשטח תפקידיהם פועלות חברות ממשלתיות אלו. החשיבות המיוחדת הנוצעת לדרישת פיקוח פעיל ממין זה הודגשה בהצעתה של ועדת הכספים של הכנסת, שאושרה על ידי מליאת הכנסת בחודש נובמבר 1954, אחרי דיון בסיכומיה והצעותיה של ועדת הכספים לדינים וחשבונות מס' 3 ומס' 4 של מבקר המדינה:

"המבקר דורש, כי נוסף על הפיקוח הכספי על האיגודים שהממשלה משתתפת בהנהלתם יופעל גם פיקוח מקצועי-ענייני (פיקוח זה הוא מתפקידם של משרדי הממשלה האחראים ישירות להשתתפות הממשלה בהנהלת האיגודים)."

3. הפיקוח המקצועי-ענייני על החברות המשמשות את פיתוח המחצבים והמכרות חל על משרד הפיתוח. הפיקוח הזה דורש בעיקר מילוי התפקידים הבאים:

- (א) בדיקה של תכנית היסוד ושל התכניות השנתיות של כל חברה;
- (ב) מעקב שוטף אחר ההתקדמות בביצוע העבודות של החברות ואחר התוצאות של פעולות החברות.

את תכניות היסוד של כל חברה יש לבדוק לפני שמשרד הפיתוח מציע את ייסוד החברה או את השתתפות הממשלה בחברה קיימת. בדיקה כזאת בוצעה ביחס לחברות הנדונות - לא על ידי משרד הפיתוח, אך בהשתתפותו הפעילה.

ההודמנות החשובה ביותר והמתאימה ביותר לבדיקת התכניות השנתיות היא זמן הגשת ההצעות התקציביות. לשם הבטחת שיטתיות, יסודיות ואחידות בבדיקה זו הציע מבקר המדינה (ראה דין וחשבון מס' 5, עמ' 58) לחייב את החברות להגיש "תכנית-פעולות שנתית"; והוא העביר לשר האוצר במאסר 1955 דוגמה של תכנית כזאת, שתוכל לשמש מתכונת לתכניות השנתיות, שהממשלה תדרוש את הגשתן מכל חברה ממשלתית (ראה עמ' 236 ואילך של דו"ח זה). הצעה זו עוד לא הופעלה. אולם גם בלי הסדר כללי, מבחינת הפיקוח המקצועי-ענייני, יש צורך בכך, שהמשרד המפקח ידרוש ויקבל כל שנה מהחברות, שהוא מפקח עליהן, חומר, שיאפשר לו לבדוק, אם התכניות לשנה הבאה משתלבות בתכנית המפעל לטווח ארוך, ואם ההצעות התקציביות מבוססות ומתקבלות על הדעת.

הביקורת העלתה, שמשרד הפיתוח הסתפק, בעת הכנת הצעותיו לתקציב הפיתוח, בחומר, שרק במידה מצומצמת איפשר את הבדיקה הדרושה. התכניות, שהוגשו על ידי החברות, לא הכילו פרטים על הפעולות המתוכננות ובמיוחד לא היו מלוות אומדנים מפורטים על ההוצאות הכספיות הכרוכות בפעולות אלה. תוצאות הדיונים, שהתנהלו בעל פה על התכניות במשרד הפיתוח, לא נרשמו כך, שאפשר יהיה לראות מהרשימות, אם ומאילו סיבות הצדיק מהלך הדיונים את הצעות התקציב, שהועברו למשרד האוצר.

על העובדה, שהבדיקה של משרד הפיתוח לא היה בה כדי להבטיח אומדן מבוסס של ההוצאות, מורים במיוחד ההפרשים בין הוצאות החברות, כפי שהן מופיעות בתקציב, לבין ההוצאות למעשה. אפשר להבין הפרשים מסוימים בתחום זה, כיוון שבמיוחד בשדה הפיתוח קשה לאמוד מראש את ההוצאות, שיוצאו בשנה הבאה. אולם ההפרשים המשתקפים ברשימות דלהלן הם כל כך גדולים עד שיש בהם כדי להצביע על חוסר יסודות מספיקים של האומדנים.

הפרשים ניכרים בין ההוצאה לבין ההקצבה בתקציבי החברות

א. עודף ההקצבה

שנה	שם החברה או הפעולה	הקצבה תקציבית	הוצאה למעשה	עודף ההקצבה
		ל"י	ל"י	ל"י
1953/54	חברת פוספטים בנגב	3,840,000	1,891,000	1,949,000
1953/54	מפעלי ים-המלח	3,600,000	2,458,000	1,142,000
1954/55	חברת דשנים וחומרים כימיים (סעיף קליית פוספטים)	925,000	112,000	813,000

ב. עודף ההוצאה

שנה	שם החברה או הפעולה	הקצבה תקציבית	הוצאה למעשה	עודף ההוצאה
		ל"י	ל"י	ל"י
1954/55	מפעלי ים-המלח	4,460,000	6,225,000	1,765,000
1954/55	חברת הפוספטים	394,000	1,887,000	1,493,000
1954/55	מפעלי תובלה	50,000	692,000	642,000
1954/55	מחצבי ישראל (סעיף מחקר תעשייתי)	793,000	1,681,000	888,000

(2) מעקב שוטף אחרי ההתקדמות בביצוע העבודות של החברות ואחרי התוצאות של פעולות החברות

נציגי הממשלה בהנהלת החברות צריכים לשמש מכשיר חשוב בפיקוח שוטף ומתמיד. במידה מסוימת קיים קשר ישר בין החברות לבין הממשלה במיוחד על ידי כך, שהן פוגות תוך שנת הכספים למשרד הפיתוח בבקשה להמליץ בפני משרד האוצר על שחרור כספי ההקצבות. המלצה כזאת דורשת בדיקה קפדנית, אם ההתקדמות בביצוע העבודות מצדיקה את השחרור של הכספים המבוקשים.

נתברר, שברוב המקרים אין החברות מציינות בבקשותיהן, מה בוצע עד כה בכספים, שניתנו להן ולאיוזה חלק מן התכנית הקבועה מראש מתכוונות הן להשתמש בכספים, שאת שחרורם הן מבקשות משרד הפיתוח אף הוא אינו משלים בדרך כלל את החומר על ידי איסוף פרטים נוספים. לפני שהוא גותן המלצה לשחרור כספים הנדרשים על ידי החברות.

בחודש יולי 1954 הנהיג משרד הפיתוח דיווח חודשי העשוי להקל את הבדיקה השוטפת של התוצאות, שהושגו על ידי פעולות החברות: החברות מגישות בכל חודש דו"ח פעולות החברה תוך שימוש בטופס המפרט נתונים, שידיעתם חשובה להערכת פעולות החברה ותוצאותיה. נתברר שערך הדו"חות החודשיים הופחת על ידי כך, שמשרד הפיתוח לא עמד על מילוי שלם ומדויק של הטופס ושהדו"חות החודשיים הופנו למנהל הכספים של משרד הפיתוח, שהעביר להנהלת המשרד סיכום הדו"ח והערותיו; נוסף על זה קיבלו שר הפיתוח או המנהל הכללי מדי פעם בפעם מנציגי החברה אינפורמציה בעל פה על ההתקדמות בביצוע העבודות.

דו"חות מיוחדים על התקדמות ביצוע העבודות לא נמסרו למשרד הפיתוח, ובתיקי המשרד אין גם סיכום שנתי על ביצוע העבודות, להן הוקצבו כספים מתקציב הפיתוח; סיכום כזה יכול היה להקל את השוואת הדישנים במשך השנה אל התכנית המקורית, שהוגשה בשלב הכנת התקציב למשרד הפיתוח. רק לעתים – בדרך כלל בעת הגשת בקשות להגדלת התקציב – מוגשים סיכומים ארעיים על ביצוע עבודות מסוימות. סיכומים אלה מציינים, מה בוצע בפועל עד אותו תאריך, אבל ברוב המקרים אינם מראים, איזה שלב של התכנית המקורית הושג.